

De Volkskrant ★★★★★ Stepping stones

In 'Stepping Stones' ontvouwt zich een prachtig portret van verschillende generaties Surinaamse Nederlanders

Met haar kalme, trefzekere voorkomen vormt Manoushka Zeegelaar Breeveld een prachtig rustpunt in deze op momenten ook wat gehaaste en richtingloze muziektheatervoorstelling.

'Ik moest overleven, zij moeten leven', zegt Hedy over haar kleinkinderen, terwijl ze terugverlangt naar haar geboorteland Suriname. Kleinzoon Brian maakt inmiddels carrière op de Zuidas. Zijn zus Alyssia is kunstenaar: haar positie als biculturele vrouw in het gepriveleerde Westen is voor haar een grote artistieke voedingsbron. Ze botsen zoals familieleden dat kunnen: voluit, maar ook vol onvoorwaardelijke liefde.

Met *Stepping Stones* sluiten Orkater en het Bijlmer Parktheater een drieluik over de (migratie)geschiedenis van Nederlandse Surinamers af. De titel van de voorstelling komt terug in het simpele maar functionele decor, waarin podiumdelen op verschillende niveaus als stapstenen tussen de familieleden fungeren. De voorstelling gaat over de weg die door eerdere generaties is vrijgemaakt, kansen die er liggen omdat degenen vóór je offers hebben gebracht.

Want Hedy verliet Suriname om in Nederland haar neef en kleinkinderen op te voeden. In Nederland voelde ze zich voornamelijk onderdeel van de Surinaamse gemeenschap. Haar neef Orlando heeft zich als Surinaamse Nederlander vooral ontheemd gevoeld. Hij heeft zijn autonomie moeten bevechten: inmiddels runt hij een succesvolle culturele stichting. Hij claimt zijn maatschappelijke succes als een persoonlijke overwinning.

Dankzij haar veerkracht en zijn strijdvaardigheid, kunnen Alyssia en Brian als jongste generatie hun dromen en ambities najagen. Daar zijn ze dankbaar voor, maar zoals elke generatie hebben ook zij het recht zich los te weken van de generaties boven hen en ermee te botsen. Bovendien zijn ook zij nog altijd niet gevrijwaard van vooroordelen, uitsluiting en racisme.

In een vlotte aaneenschakeling van veel korte conflicten worden de drijfveren, geschiedenis en geheimen van de vier personages voortdurend tegen elkaar afgezet. *Stepping Stones* voelt daardoor aanvankelijk wat richtingloos.

De vaak expliciete dialogen richten zich vooral op alle anekdotes, en bouwen weinig ruimte in voor emotionele diepgang; personages blijven daardoor op afstand. Hun onderlinge verschillen culminereren in een grote confrontatie, die in regie van Geert Lageveen helaas een vooral schreeuwerige scène oplevert.

Die bezwaren worden gelukkig ruimschoots gecompenseerd door de uitmuntende cast van spelers en muzikanten. Fjodor Jozefzoon en Romy Vreden sluit je direct in je hart als bekvechtende broer en zus: achter hun veelvuldige plaagstootjes gaat voelbaar een diepe verbondenheid schuil. Beiden worstelen actief met hun eigen engagement en ambities en met de angst de ander te verliezen.

Mooi tegenwicht biedt Gery Mendes, die neef Orlando aanvankelijk introduceert als vrolijke, onbezorgde noot in de familie, maar gaandeweg steeds meer vuur en woede toelaat in zijn spel. Daardoor komt de strijd die hij in zijn leven moest leveren steeds meer aan de oppervlakte.

Met haar kalme en trefzekere voorkomen is Manoushka Zeegelaar Breeveld als Hedy een prachtig rustpunt in de stormachtige levens om haar heen, al woeden er in haar personage net zo goed stormen. Haar geladen blikken doen vaak meer vermoeden dan de spraakwatervallen om haar heen.

Het is prachtig hoe ze tegelijkertijd geamuseerd en bezorgd naar haar kleinkinderen kijkt, zoals alleen grootmoeders dat waarschijnlijk kunnen. Ze heeft haar leven lang moeten strijden, en heeft nu nog één strijd te leveren. Daarmee probeert ze zich te verzoenen.

En dus blikte ze in ontroerende muzikale intermezzo's terug op haar jonge jaren, toen ze in Nederland zangeres was van de band *Stepping Stones*, waar ze ook de vader van haar kinderen ontmoette. Een groep muzikanten vertolkt die band als constante aanwezigheid op het voortoneel.

Die muziek, van dansbare Surinaamse kaseko en opzweepende jazz tot poëtische spokenword, vormt de grondtoon van deze familie en klinkt door in alle generaties. Muziek zet hen in beweging, als ze elkaar dreigen te verliezen komen ze dansend dicht bij elkaar. Als ze samen zingen, vinden hun van elkaar verwijderde stemmen elkaar vanzelf weer terug.

Net als met de eerdere delen in het drieluik tonen de makers met het ontroerende én vrolijke *Stepping Stones* dat niet alleen pijn en trauma's, maar ook veerkracht en verbondenheid intergenerationeel worden doorgegeven. De personages struikelen, wankelen en vallen, maar vangen elkaar uiteindelijk altijd weer op.